

енергозбереженість; Економічні вимоги: рентабельність, швидка самоокупність.

Розроблено та виготовлено макет сповільнювача потоку маси картопляних бульб, що відповідатиме всім вимогам і потребам для застосування під час сортування та затарювання картоплі.

Встановлено, що за використання сповільнювача потоку маси картопляних бульб в період сортування-затарювання пошкодження бульб зменшувались на 16,8–21,2 %, що є досить суттєвим чинником для збереження посівних, споживчих якостей бульб та їх товарного вигляду.

У 2025 році виготовлений макет сповільнювача потоку маси картопляних бульб випробувано у виробничих умовах та встановлено, що застосування його за перебирання та затарювання картоплі, як вручну(відрами) так і за допомогою транспортера сортувального пункту знижує травмування бульб на 14,5–22,6 %. Проведена оцінка якості бульб за агротехнічними вимогами, що враховують значимість фізико-механічних властивостей культури, щоб забезпечити відповідність роботи механізму. Розроблено технологічний регламент.

Список літератури

1. Войтюк Д. Г., Аніскевич Л. В., Волянський М. С., Мартишко В. М., Гуменюк Ю. О. Сільськогосподарські машини: Навчальний посібник. Київ : «Агроосвіта», 2017. 180 с.
2. Система машин і механізмів АПК: Конспект лекцій і практичних.- Тернопіль.: Факультет аграрної економіки і менеджменту ТНЕУ, 2016. 124 с
3. Довбуш Т. А., Хомик Н. І., Довбуш А. Д. Методи проектування сільськогосподарських машин: навчально-методичний посібник до курсового проектування. Тернопіль, 2019. 72 с.
4. ВАН Сянью та ін. Розробка та випробування автоматичної пакувальної машини для картоплі з пакетною подачею. *Праці Китайського товариства сільськогосподарської інженерії*. 2025 № 41(3). С. 1–10.
5. Веселовська Н. Р., Малаков О. І. Функціональне моделювання процесу технологічної підготовки виробництва для проектів створення нової техніки. *Молода наука – роботизація і нано–технології сучасного машинобудування*: збірник наукових праць Міжнародної молодіжної науково–технічної конференції. Краматорськ, 2019. С. 134–137
6. Gal H., Friessleben R. Anbausystem 6.75/105 jur Kartoffeln in der Erprobung und Vorbereitung der Überleitung. *Fe lawirtschaft*, 2019. No 7. P. 306–309.

УДК: 635.1/8:355.018(477)

Сич З. Д., д-р с.-г. наук, професор

Кубрак С. М., канд. с.-г. наук, доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

kubraksweta@ukr.net

ВПЛИВ ПОГОДНИХ УМОВ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ НА ГОСПОДАРСЬКО ЦІННІ ОЗНАКИ ЧАСНИКУ ОЗИМОГО

Метою досліджень 2022-2025 рр. було виділити цінні сорти часнику озимого за тривалістю вегетаційного періоду, масою головки і кількістю зубків, урожайністю та товарністю за посушливих умов у Правобережному Лісостепу України. Найбільш скоростиглим виявився варіант 8 із Запорізької області - 104 доби. Найбільшу урожайність та масу головки зафіксували у місцевої форми 9 із Запорізької області - відповідно 13,4 т/га та 63 г. Частка товарних плодів у нього становила 76 %.

Ключові слова: часник озимий, погодні умови, урожайність, маса головки, кількість зубків.

Sych Z., Doctor of agricultural sciences, Professor
Kubrak S., Candidate of agricultural sciences, associate professor
Bila Tserkva National Agrarian University

**THE EFFECT OF WEATHER CONDITIONS IN THE RIGHT-BANK FOREST-STEPPE OF
UKRAINE ON THE ECONOMIC CHARACTERISTICS OF WINTER GARLIC**

The most pressing problem that civilized society faces today against the backdrop of Russian military aggression is providing humanity with food. The state of development of vegetable growing in Ukraine for the period from 2022 to 2024 was analyzed. The main part of vegetables is grown in households. Despite the growing interest in new vegetable plants, the most common remain white cabbage, table beets, carrots, tomatoes, cucumbers, onions, etc.

Keywords: winter garlic, weather conditions, yield, bulb weight, number of cloves.

В Україні за останнє десятиліття спостерігається розвиток галузі часниківництва. Проте, через специфіку культури його урожайність залишається невисокою, близько 7–9 т/га. Покращити ситуацію та задовольнити попит на продукцію озимого часнику можна шляхом впровадження у виробництво адаптованих місцевих форм. Фермери з різних регіонів України вже успішно вирощують і реалізують такі зразки. Однак ці місцеві форми ще недостатньо вивчені, а їх масштабне впровадження потребує проведення додаткових наукових досліджень. Таким чином, актуальною залишається проблема вивчення та відбору найкращих місцевих форм озимого часнику, які відзначаються господарсько цінними ознаками [2–4].

Дослідження місцевих форм часнику озимого здійснювали на дослідному полі Білоцерківського НАУ в умовах Правобережного Лісостепу України (2022–2025 рр.). Оцінювання місцевих форм відбувалося згідно з «Методикою дослідної справи в овочівництві і баштанництві» [1]. В якості контролю був сорт Ірен (походження із Дніпропетровської обл.).

Тривалість вегетаційного періоду у місцевих форм часнику озимого найменша була у рослин варіанта 8–104 доби. Найтривалішим його значенням характеризувалися такі зразки, як 13 та 14, що завезені із Черкащини. В даному випадку його значення становило відповідно 114 та 116 діб.

Найвищу урожайністю головок часнику мали від вирощування зразка 6 (Дніпропетровська обл.), 8 та 9 (Запорізька обл.), відповідно 11,2; 11,2 і 13,4 т/га. У контролю Ірен середня урожайність за чотири роки становила 11,8 т/га. Але істотна різниця щодо урожайності виявилася лише у місцевої форми 9, яка походила із Запорізької області – 13,4 т/га. Істотне значення щодо товарності головок мали місцеві форми 6 (76 %), 8 (75 %), 9 (76 %).

Протягом 2022–2025 рр. на рослинах часнику озимого спостерігалися зразки із помітно меншою масою головок. До них належать: 13 та 14 з Черкаської області, 4 і 5 з Кіровоградської області, 7 із Дніпропетровської області, 1, 2 і 3 з Київської області, 12 із Житомирської області та 11 із Чернігівської області. Їх маса становило відповідно 40, 50, 49, 43, 49, 43, 45, 44, 46 та 48 г. Водночас рослини місцевої форми 9 із Запорізької області демонстрували істотно більшу масу головок – 63 г. Найменше зубків в головці (5 штук) закладалося на рослинах варіанта 2 (Київська обл.), 4 (Кіровоградська обл.), 11 (Чернігівська обл.) та 13 і 14 (Черкаська обл.).

У результаті проведених досліджень були відібрані зразки озимого часнику, які

відзначаються коротким вегетаційним періодом, великою масою головки, малою кількістю зубків і високою врожайністю в умовах посухи Правобережного Лісостепу України. Найкращі показники маси головки (63 г) та врожайності (13,4 т/га) продемонстрував зразок 9, що походить із Запорізької області, товарна врожайність якого становила 75 %. Найбільш ранньостиглим (104 доби) виявилася місцева форма 8 також із Запорізької області. Найменшу кількість зубків (4 шт.) було зафіксовано у зразка 4 із Кіровоградської області.

Список літератури

1. Методика дослідної справи в овочівництві і баштанництві / за ред. Г.Л. Бондаренка, К. І. Яковенка. Харків: Основа, 2001. 370 с.
2. Сич З. Д., Кубрак С. М. Оцінювання зразків часнику озимого за господарсько цінними ознаками в посушливих умовах Правобережного Лісостепу України. *Агробіологія*. 2025. Вип. 1. С. 171–180. <https://doi.org/10.33245/2310-9270-2025-195-1-171-180>
3. Сич З.Д., Кубрак С.М. Оцінка сортів і місцевих форм часнику озимого за господарсько цінними ознаками в умовах Правобережного Лісостепу України. *Агробіологія*. 2020. Вип. 1(157). С. 169–174. <https://doi.org/10.33245/2310-9270-2020-157-1-169-174>
4. Улянич О. І., Остапенко Н.О., Юрченко В.О., Савенко О.А. Народно-господарське значення та лікувальні властивості часнику. Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Наука, тенденції та перспективи овочівництва в Україні», 12 червня 2020 р. Умань, 2020. С. 39–41.

UDC: 633.11:631.95:575.21

Khoroshun Ivan, candidate of agricultural sciences, associate professor

Nazarenko Mykola, doctor of agricultural sciences, professor

Dnipro State Agrarian and Economic University

nik_nazarenko@ukr.net

INFLUENCE OF NOVEL TRIAZOLE-BASED GROWTH REGULATORS ON WINTER-PERIOD ONTOGENESIS OF MODERN WINTER WHEAT VARIETIES

Seed priming with novel triazole-type compounds (CA-64, CA-79, CA-67; 0.01, 0.02 and 0.04% for 24 h) was evaluated in five winter wheat genotypes under the Northern Steppe of Ukraine. Field emergence, pre-winter stand, overwintering and carbohydrate reserves in the tillering node were assessed. A clear efficacy window (0.01–0.02%) was identified, with the most consistent benefits for CA-79 at 0.02% and moderate, safer effects for CA-64 at 0.01–0.02%. CA-67 showed no reliable stimulation.

Keywords: winter wheat; triazoles; seed priming; overwintering.

Хорошун Іван Віталійович, канд. с.-г. і наук

Назаренко Микола Миколайович, д-р с.-г. наук, професор

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ВПЛИВ НОВИХ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ НА ОСНОВІ ТРИАЗОЛІВ НА ЗИМОВИЙ ПЕРІОД ОНТОГЕНЕЗУ СУЧАСНИХ СОРТІВ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ

Досліджено ефективність передпосівного замочування насіння озимої пшениці у водних розчинах нових триазольних сполук CA-64, CA-79 та CA-67 (0,01; 0,02; 0,04%, експозиція 24 год) в умовах Північного Степу України. Оцінювали польову схожість, передзимовий стан посівів, перезимівлю та рівень запасних вуглеводів у вузлі кушення. Встановлено робоче «вікно» 0,01–0,02% із найбільш надійним ефектом для CA-79 (0,02%) та помірним – для CA-64 (0,01–0,02%). CA-67 не забезпечувала відтвореної стимуляції.